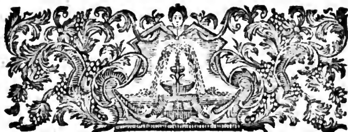
ORDINIS IVRIDICI
IN
ACADEMIA VITEMBERGENSI
H' T
PRODECANVS
ANDREAS FLORENS RIVINVS D
POTENTISSIMI REGIS POLON· ET PRINC SAXON· CONSILIARIVS AVLAE, DIGEST INFORT· ET NOVI PROFESSOR PVBLICVS ORDINARIVS CVRIAE PROVINCIALIS ET SCABINATVS VITEMBERGENSIS ASSESSOR

LECTORI BENEVOLO
S· D· P

Q. D. B. V.

Non desunt viri docti, qui, inter alios iuris ciuilis significatus, id ipsum etiam interdum pro theoria iuris accipi et praxi opponi statuunt, idque facillimo demonstrari posse negotioex *l. 2. §. 46. D. de O. I.* autumant, vbi POMPONIVS de TVBERONE refert: transiisse eum a caussis agendis ad Ius Ciuile, maxime postquam QVINTVM LIGARIVM accusauit, nec obtinuit apud CAIVM CAESAREM. Verum enim vero, quamuis TVBERO quidem noster, vti de CICERONE, et COELIO ANTIPATRO constat [a]) primum plus eloquentiae, quam iuri operam dederit; nec tamen credendum est, eum theoriae iuris plane fuisse expertem, potius cum OFILIO, qui teste CICE-

 RONE,

a) i. *l. 2. §. 40. D. de O. I.*

RONE, [b] viuente adhuc SERVIO praeceptore, maximam habuit in reſpondendo auctoritatem, operam dederit, veriſimile eſt, eum, poſtquam LIGARIVM accuſauit, nec obtinuit, a cauſſis orandis plane abſtinuiſſe, et non amplius cauſidici munere functum fuiſſe, ſed ad optime conſtituti iuris ciuilis interpretationem, quae ſummo ſemper in honore fuit, [c]) ac ideo a PAVLO [d]) commentitium, ſeu commendatitium ius [e]) et a neotericis iurisprudentia cabbaliſtica [f]) vocatur, ſe contuliſſe ac poſtea varia ſcripta in iure publico pariter ac priuato ediddiſſe, conſilio iuuaſſe atque hoc ſcientiae genere quam plurimis profuiſſe. Satis enim intelligebat ex oratione diſertiſſimi CICERONIS, quid valeat iurisprudentia in oratore, et eloquentia in defenſore. Cum enim praecipua pronuntiationis adminicula ſint vox, caput, vultus, oculi et reliquae corporis partes, geſtus denique atque motus; haec adminicula ſingula deprehendebat in CICERONE. Nam facundiſſima

omnium

b) *L. VII. ad famil. epiſt.* 22

c) *vid.* CICERO *Lib. II. c.* 19. *de offic.*

d) *l.* 20. *D. de poen.*

e) *iung. elegantem obſerv.* CORN. VAN BYNKERSH. *Lib. V. c.* 16. *vbi varias explicationes l.* 20. *D. de poen ſuppeditauit.*

f) GALVAN. *de vſufr. cap.* VII. *n.* 8. *p.* 50

omnium haec pro QVINTO LIGARIO fuit oratio. De hac PLVTARCHVS in vita CICERONIS, ait postea vero quam CICERO dicere orsus mirifice CAESAREM mouit, variisque affectibus et mira gratia eius progressa est oratio, colorem identidem Cæsaris faciem variasse, perspicuumque fuisse omnibus eum animi motibus versatum. Denique vbi pugnam Pharsalicam orator attigit, fuisse vsque adeo permotum, vt toto corpore tremuerit, ac libelli aliquot, quos tenebat manibus, ei exciderint. Praeterea TVBERONEM teste IAVOLENO *in l. 77. D. de contrab. Emt.* de iure respondisse, et consultoribus vacasse, nullum est dubium, dum proprie consulere de peritis iuris dicatur, consulentibus enim respondebant ICti secundum POMPONIVM *in l. 2. §. 47. D. de O. I.* verb. *et vt obiter &c.* et nota est consueta formula: *licetne consulere.* Vnde CICERO [s]) scite ita lusit: consuli quidem te a Caesare scribis, sed ego tibi ab illo consuli mallem. Consilia autem dabant vel viua

s) *L. VII. ad fam. epist. 11.*

voce [h]) tempore matutino ſub galli cantum, vt ex HORAT. *Serm. l. v. 9. et 10.* conſtat:

Agricolam laudat iuris legumque peritus
Sub galli cantum conſultor vbi oſtia pulſat,

vel in ſcriptis, quae libera republica ſaepius ab oratoribus euertebantur [i]) vsquedum AVGVSTVS iudices, ne ab eorum reſponſis, quae ſubſcribebant et ſubſignabant, [k]) recederent, adſtrinxit. Denique vox conſulti augmentum gradus admittit, ita enim conſultiſſimus vir dicitur PAPINIANVS *in l. 3. C. de acquir. et retinend. poſſeſſ.* et LIVIVS *Lib. I. cap. XVIII.* de Numa: conſultiſſimus vir, vt in illa quisquam aetate eſſe poterat, omnis diuini atque humani iuris. Et haec appellatio hodie ita propria eſt iurisperitis, vt quemadmodum medici, experientiſſimi, ita illi, qui Licentiati, vel Doctoris iuris titulo ornati, conſultiſſimi vocentur. Eosdem honores, eun-

dem-

h) *vid. l. 27. D. de donat. vbi verba: dixi poſſe defendi, quare etiam plerumque eos cum teſtibus adhibant.* MENAG. *Amoen. cap. XX. p. 123.*

i) CICERO pro *Murena c. 13*, et *pro Caecina c. 24*

k) *l. 2. §. 47. de O. I.* SENECA *Lib. VIII. de benef. c. 16.*

demque confultiffimi titulum expectat candidatus politiffimus, paternarum virtutum aemulus, qui non demum ad ius ciuile fe conuertit, fed potius poftquam ex fuffragio Illuftris Ordinis, ftudiis fuis iuridicis eum maturitatis guftum atque colorem dedit, quem rerum publice gerendarum vfus pofcit, in forum tranfire atque cauffas orare conftituit, audiamus eius vitae curriculum, quod ipfe in chartam coniecit:

„ *Nafcendi aufpicia habui Vitembergae d. XXII. Nov. anni huius faeculi poft vicefimum fecundi, facris religionis* Christianae *initiatus nomen* Ioannis Gottlieb *fortitus fum. Patre vtor* CHRISTIANO GOTTLIEB REINHARDO *I. V. D. Ordinis Iuridici Affeffore, ciuitatis patriae Confule, Curiae Prouincialis adhuc Aduocato Ordinario, nunc Potentiffimi Regis Pol. et Pr. Elect. Saxon. in Summo prouocationum Senatu Confiliario defignato, matre vero* CHRISTINA ELISABETH *e gente* GIESIA *oriunda. Deficiunt verba horum parentum curam, amorem, fidem et indulgentiam ex voto, prout decet, celebrandi, ita, vt cum A. Perfio Flacco in Satyra V. exclamare cogar:*

Hic ego centenas aufim depofcere voces,
Vt quantum mihi Vos finuofo in pectore fixi,

Voce

Voce traham pura, totumque haec verba resignent,
Quod latet arcana non enarrabile fibra

Certe vtrique Parenti optimo, vt officio suo non deesset, inprimis liberalis atque honesta educatio curae cordique fuit, et cum probe intelligeret, ad futuram felicitatem cognitione rerum diuinarum et cultura morum optime viam muniri, prima ipsi lex fuit, vt in scientiae vitaeque sanctioris praeceptis rite adolescerem. Hoc fine nulli pepercit sumtui, meque institutioni domesticae M. Boehmii, *et postea M.* Rhostii, *SS. Theologiae tunc temporis cultorum, qui ambo doctrina, fide atque integritate probati, ministerio diuino iam consecrati sunt, tradidit. His fidelissimis magistris prima litterarum fundamenta posui, atque ex eorundem disciplina tantos fructus percepi, vt, quamuis duodecimum aetatis annum nondum expleuissem, nihil retardare potuerit, Grimam proficisci, et concessum ab incluto Senatu Vitembergensi, cuius beneuolentia deinde, nulla invidiae clamitantis habita ratione, variis me stipendiis ornauit, locum, vt vocant, gratuitum,* Frey Stelle, *in illustri Gymnasio prouinciali occupare. Non sine improbitatis suspicione praeceptorum ibidem, quorum disciplinae alumnus fui,* Ermelii, Schvmacheri, Parski, Vlischii, Opitii *et* Hauttii *nomina praeterirem. Viri isti docti*

nibil

nihil propemodum reliqui fecerunt, quod ad formandum ingenium conferre potuit. Siquid in litteris, quae ad humanitatem spectant, in linguis, Latina pariter ac Graeca, Grammatica, Rhetorica, Theologia, quam appellant, thetica, Historia, Mathesi profeci, id omne eorum institutioni tribuo. In classibus ibi per integrum sexennium commoratus, atque honorifico, quod exhibuerunt praeceptores omnes, testimonio dimissus ad Academiam nostratem redii, vbi iam puer olim a celeberrimo b. Spenero, *cum academiae gubernacula teneret, albo studiosae iuuentutis insertus eram. Huc reuersus cum non essem nescius, quantum disciplinae Philosophicae momentum faciant, vt facilior aditus pateret ad altiores, vires animi sapientiae regulis praeparandas esse duxi. Quo consilio ad* Crellii *nostri assidue constitutus pedes iuris naturae et gentium praecepta ex eiusdem ore hausi, ad addicendam Logicam vero pariter ac Metaphysicam, a scholasticorum tricis nugisque repurgatam,* M. Hanizschii *praelectiones ad* Baumeisteri *compendia sedulo frequentaui. Cum in hoc studiorum genere et elegantioribus litteris annum et vltra confecissem, omnem iurisprudentiae operam accommodare cepi. Duces secutus Illustrem ac Generosissimum* Dn. a Leyser, *celeberrimum Facultatis Iuridicae Or-*

 dinari-

dinarium, Academiae nostratis decus maximum, Viros Illustres atque Excellentissimos, Bastinellervm, Rivinvm *ac* Brokesivm, *cui iam Ienae publice docendi munus est concessum, totam paene et legum et canonum peritiam mihi comparaui. Inprimis mihi non fine gratissima mente nominandus est Illustris* Crellivs *noster, cui profecto, si qui sunt in diuina arte nostra profectus, omnes debeo. Ille mihi verus fidusque Aristo fuit, et vt summum pietatis meae sensum absque adulationis crimine declarem, verbis vtar C. Plinii Caecilii secundi: perturbat me, inquit, longa et pertinax valetudo Titi Aristonis, quem singulariter et miror et diligo. Nihil est enim illo grauius, sanctius, doctius: vt mihi non vnus homo, sed litterae ipsae omnesque bonae artes in vno homine summum periculum adire videantur. Quam peritus ille et priuati iuris et publici! quantum rerum, quantum exemplorum, quantum antiquitatis tenet! nihil est, quod discere velis, quod ille docere non possit. Mihi certe, quoties aliquid abditum quaero, ille thesaurus est. Iam quanta sermonibus eius fides, quanta auctoritas. Quid est, quod non statim sciat? diuersitate rationum, quas acri magnoque iudicio ab origine causisque primis, repetit, discernit, expendit. Commemoro praeterea Viros Illustres atque Excellentissimos* de Berger *et* Rittervm,

qui

qui praelectionibus suis historiam vniuersalem, antiquitates Romanas, notitiam rerum publicarum et ius publicum mihi tradiderunt. Nec mathesin, cuius deliciis praeeunte Hauptio *Grimae captus eram, neglexi, huiusque caussa Excellentissimi* Weidleri *ac* Bosii *recitationibus sedulo interfui. Amaui vehementer etiam linguas recentiores, ideoque Gallicae atque Italicae horis maxime subcisiuis operam nauaui, et vt corporis valetudini et culturae consulerem, exercitiis politioribus aliquantum temporis dedi. Ad perficiendum filium vltimam tandem manum* Parens *optimus ipse adhibuit, et me in iure formulario, quo in foris vtimur, erudiuit. Cuius ex colloquiis, exercitationibus et quotidiana consuetudine quantum profecerim, illi facillime credent, quibus nascendi conditio contigit, vt ipsis pater sit Aeneas. Confecto igitur in litterarum stadio feliciter cursu, cum iam in eo sim, vt extra natale solum experiar, quid fortuna ferat, ab Illustri ICtorum Ordine exceptus benevole, atque ad examina pro notariatu, candidatura nec non ad rigorosum, quod aiunt, admissus veniam impetraui, primitias profectuum* de Lege commissoria tacita in subhastationibus *publice defendendi. Cui consilio, ceterisque conatibus ad communem reipublicae vtilitatem spectantibus, Numen diuinum gratia sua, qua me adhuc complexum est, adspirare velit clementissime.*

Quod

Quam bene, recte atque ordine tempus hucusque collocauerit Candidatus noster ex hisce satis, opinor, constat; quare, examinibus, maxima cum laude, superatis, nihil superest, quo votorum fiat compos, quam vt die XXVIII. Nou. Praeside Illustr. atque Excellent. CHRISTOPHORO LVDOVICO CRELLIO, Collega nostro honoratissimo, si huius valetudo permittat, disputationem inauguralem pro licentia, de lege Commissoria tacita in subhastationibus, tueatur. Cui actui, vt Magnificus Academiae RECTOR, Antecessores omnium Facultatum Celeberrimi et quot quot, aut ICtorum ordini, aut PARENTI CANDIDATI, aut mihi, aut ei bene cupiunt, frequenter intersint, demisse atque officiose rogo. Dabam Vitembergae d. XX. Nou.

A. cIɔ Iɔcc XLVI.

VITEMBERGAE

LITERIS SCHEFFLERIANIS.